

سبک زندگی مردم معاصر رهبری

پرویز آزادی
دکتری علوم قرآن و حدیث

ملت ایران در دنیا بیشتر خواهد شد و اندیشه اسلامی ملت ایران و انقلاب اسلامی ایران در دنیا آسان تر گسترش خواهد یافت. بنابراین، باید آسیب شناسی کنیم؛ یعنی با توجه به آسیب‌هایی که در این زمینه وجود دارد، علل این آسیب‌ها را جست‌وجو کنیم.

در اینجا فهرستی از مسائل را مطرح می‌کنیم.

۱. چرا فرهنگ کار جمعی در جامعه ما ضعیف است؟ این یک آسیب است. کار جمعی را غربی‌ها به اسم خودشان ثبت کرده‌اند اما اسلام خیلی قبل از این‌ها گفته است: «تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى»، یا: «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» (آل عمران/ ۱۰۳). یعنی حتی اعتصام به حبل‌الله هم باید دسته‌جمعی باشد؛ «و لَا تَفَرَّقُوا».

۲. چرا در برخی از بخش‌های کشورمان طلاق زیاد است؟

۳. چرا در برخی از بخش‌های کشورمان گرایش

جوان‌ها به مواد مخدر زیاد است؟

۴. چرا در روابط همسایگی مان موارد لازم را رعایت

نمی‌کنیم؟

۵. چرا صلوة رحم در میان ما ضعیف است؟

۶. چرا در زمینه فرهنگ رانندگی در خیابان مردمان

منضبطی نیستیم؟ این آسیب است. رفت‌وآمد در خیابان، یکی از مسائل ماست؛ مسئله کوچکی هم نیست، مسئله اساسی است.

۷. آپارتمان‌نشینی چقدر برای ما ضروری است؟ چقدر

درست است؟ چه الزاماتی دارد که باید آن‌ها را رعایت

کرد؟ چقدر این الزامات را رعایت می‌کنیم؟

«سبک زندگی» موضوعی است که مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۱ آن را مطرح فرمود و توجه همگان را به سبک و شیوه زندگی رایج امروزی و میزان انطباق آن با معارف دینی جلب کرد. مجله رشد آموزش معارف اسلامی بر خود لازم می‌داند ابعاد مختلف این موضوع را در شماره‌های متوالی مورد بررسی قرار دهد. در شماره گذشته ابعاد موضوع از دیدگاه مقام معظم رهبری مورد بررسی قرار گرفت و در اینجا چالش‌های جدی در سبک زندگی از دیدگاه ایشان بیان می‌شود.

در دنیای غرب با اینکه ثروت، بمب اتم، پیشرفت‌های گوناگون علمی و قدرت نظامی هست، افسردگی، ناامیدی، از درون به هم ریختن، ناامنی در اجتماع و در خانواده و بی‌هدفی و پوچی نیز هست.

اصل قضیه این است که ما بتوانیم متن زندگی را، که بخش اصلی تمدن است، اصلاح کنیم. البته در انقلاب، در این بخش، پیشرفت ما چشمگیر نیست و در این زمینه، ما مثل بخش اول، حرکت و پیشرفت نکرده‌ایم. باید آسیب‌شناسی کنیم؛ چرا ما در این بخش پیشرفت نکرده‌ایم؟ بعد از آنکه علت‌ها را پیدا کردیم، آن وقت بپردازیم به اینکه چگونه می‌توانیم این‌ها را علاج کنیم. این‌ها برعهده کیست؟

اگر در محیط اجتماعی ما گفتمانی به وجود بیاید که ناظر به رفع آسیب‌ها در این زمینه باشد، می‌توان مطمئن بود با نشاطی که نظام جمهوری اسلامی و ملت ایران دارند و با استعدادهایی که موجود است، ما در این بخش پیشرفت‌های خوبی خواهیم کرد، آن وقت درخشندگی

۸. الگوی تفریح سالم چیست؟

۹. نوع معماری در جامعه ما چگونه است؟ این مسائل چقدر متنوع و فراگیرند و چگونه همه بخش‌های زندگی، داخل در این مقوله سبک زندگی هستند. در این بخش اصلی و حقیقی و واقعی تمدن، که رفتارهای ماست، چقدر نوع معماری کنونی ما متناسب با نیازهای مان است؟ چقدر عقلانی و منطقی است؟

۱۰. طراحی لباسمان چگونه است؟

۱۱. مسئله آرایش در بین مردان و زنان چگونه است؟ چقدر درست است؟ چقدر مفید است؟

۱۲. آیا ما در بازار، ادارات و معاشرت‌های روزانه به همدیگر به‌طور کامل راست می‌گوییم؟ دروغ چقدر در میان ما رواج دارد؟

۱۳. چرا پشت سر یکدیگر حرف می‌زنیم؟

۱۴. بعضی‌ها با داشتن توان کار، از کار می‌گریزند؛ علت کارگری چیست؟

۱۵. در محیط اجتماعی، برخی‌ها پر خاشاکی‌های بی‌مورد می‌کنند؛ علت پر خاشاکی و بی‌صبری و نابرداری در میان بعضی از ما چیست؟

۱۶. حقوق افراد را چقدر مراعات می‌کنیم؟ در رسانه‌ها چقدر مراعات می‌شود؟ در اینترنت چقدر مراعات می‌شود؟
۱۷. چقدر به قانون احترام می‌گذاریم؟ علت قانون‌گریزی - که بیماری خطرناکی هم هست - در برخی از مردم چیست؟

۱۸. وجدان کاری در جامعه چقدر وجود دارد؟

۱۹. انضباط اجتماعی در جامعه چقدر وجود دارد؟

۲۰. محکم کاری در تولید چقدر وجود دارد؟ تولید کیفی در بخش‌های مختلف، چقدر مورد توجه و اهتمام است؟

۲۱. چرا برخی از حرف‌های خوب، نظرهای خوب، ایده‌های خوب، در حد رؤیا و حرف باقی می‌مانند؟

۲۲. چرا ساعات مفید کار در دستگاه‌های اداری ما کم است؟ هشت ساعت کار باید به قدر هشت ساعت فایده داشته باشد اما چرا به قدر یک ساعت یا نیم ساعت یا دو ساعت فایده دارد؟ مشکل کجاست؟

۲۳. چرا مصرف‌گرایی در میان بسیاری از مردم ما رواج دارد؟ آیا مصرف‌گرایی افتخار است؟ مصرف‌گرایی یعنی اینکه ما هر چه به‌دست می‌آوریم، صرف امور می‌کنیم که جزو ضروریات زندگی مان نیست.

۲۴. چه کنیم که ریشه ربا در جامعه قطع شود؟

۲۵. چه کنیم که حق همسر، حق زن، حق شوهر و

حق فرزندان رعایت شود؟

۲۶. چه کنیم که طلاق و فروپاشی خانواده، آن چنان

که در غرب رایج است، در بین ما رواج پیدا نکند؟

۲۷. چه کنیم که زن در جامعه ما، هم کرامتش

حفظ شود و عزت خانوادگی‌اش محفوظ بماند، هم بتواند وظایف اجتماعی‌اش را انجام دهد و هم حقوق اجتماعی و خانوادگی‌اش محفوظ بماند؟ چه کنیم که زن مجبور نباشد بین این چند تا، یکی را انتخاب کند؟ این‌ها جزو مسائل اساسی ماست.

۲۸. حد زاد و ولد در جامعه ما چیست؟ من اشاره کردم؛

روزگاری طبق بعضی اقتضانات تصمیمی زمان‌دار و نیازمند به زمان و مقطعی گرفتیم. بعد زمانش یادمان رفت! مثلاً فرض کنید به شما بگویند آقا این شیر آب را یک ساعت باز کنید. بعد شما شیر را باز کنی و بروی! ما رفتیم، غافل شدیم؛ ده سال، پانزده سال. حالا به ما گزارش می‌دهند که جامعه‌مان در آینده‌ای نه‌چندان دور، یک جامعه پیر خواهد شد. یعنی چهره جوانی که امروز جامعه ایرانی دارد، از آن گرفته خواهد شد. حد زاد و ولد چقدر است؟

۲۹. چرا در بعضی از شهرهای بزرگ، خانه‌های

مجردی وجود دارد؟ این بیماری غربی چگونه در جامعه ما نفوذ کرده است؟

۳۰. تجمل‌گرایی چیست؟ بد است؟ خوب است؟

چقدرش بد است؟ چقدرش خوب است؟ چه کار کنیم که از حد خوب فراتر نرود و به حد بد نرسد؟

این‌ها بخش‌های گوناگونی از مسائل سبک زندگی است، و ده‌ها مسئله از این قبیل وجود دارد که بعضی از آن‌ها از این‌هایی که من گفتم، مهم‌تر است. این فهرستی است از آن چیزهایی که متن تمدن را تشکیل می‌دهد. قضاوت درباره یک تمدن، مبتنی بر این‌هاست. نمی‌شود یک تمدن را به صرف اینکه ماشین، صنعت و ثروت دارد، تحسین کرد؛ در حالی که در داخل آن، این مشکلات سراسر جامعه و زندگی مردم را فرا گرفته است. اصل این‌هاست؛ آن‌ها ابزاری است برای اینکه این بخش تأمین شود، تا مردم احساس آسایش کنند، با امید و امنیت زندگی کنند، حرکت کنند، پیش بروند و به تعالی انسانی مطلوب دست پیدا کنند.

